

แนวการอนุรักษ์วัฒนธรรมคนตีเตหน่ากู ของชาวกะเหรี่ยง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอภลโยณีวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

THE CONSERVATIVE APPROACH THE TE-HNA-KU MUSIC CULTURE OF KAREN,
BAN CHAN SUB-DISTRICT, KANLAYANI WATTHANA DISTRICT,
CHIANG MAI PROVINCE

ชนพชร นุตสาระ

Vol. 15 No. 2 April-September

CHIANGMAI
RAJABHAT
UNIVERSITY

แนวการการอนุรักษ์วัฒนธรรมคนตีเตหนองกู่ของชาวกะเหรี่ยง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอ กัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

THE CONSERVATIVE APPROACH THE TE-HNA-KU MUSIC CULTURE OF KAREN,
BAN CHAN SUB-DISTRICT, KANLAYANI WATTHANA DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE

อนพชร นุต สาระ

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมคนตีเตหนองกู่ของชาวกะเหรี่ยง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอ กัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระเบียบวิจัยทางด้านมนุษยวิทยาคนตี (Anthropology of Music) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาองค์ความรู้วัฒนธรรมคนตีเตหนองกู่ของชาวกะเหรี่ยง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอ กัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาแนวทางอนุรักษ์วัฒนธรรมคนตีเตหนองกู่ของชาวกะเหรี่ยง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอ กัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ และ 3) ศึกษาแนวทางการปรับประยุกต์วัฒนธรรมคนตีเตหนองกู่ของชาวกะเหรี่ยง เพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยว ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอ กัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้จะเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนา วิเคราะห์ผลการศึกษา พบร่วม ลักษณะทางภาษาของคนตีหนองกู่จะมีกล่องเสียงรูปร่างคล้ายเรือ มีคอโค้งอยู่นอกกล่องเสียง ฝาปิดด้านหน้าจะไข้แผ่นอลูมิเนียม ลูกปิดทำจากไม้ไผ่ ขันสายด้วยสายเบรกรถจักรยาน ระหว่างลูกปิดกับแกนกลางแผ่นฝา ที่ปิดกล่องเสียงมีสายจำนวนตั้งแต่ 6-12 สาย ตั้งสายด้วยระบบบันไดเสียงเพนตากอนิก เมเจอร์ และเพนตากอนิก ไมเนอร์ การบรรเลงโดยการดีดสายมือซ้ายทำหน้าที่เป็นเสียงเบสหรือเสียงประสาน รวมทั้งเสียงโดรน (Drone) ส่วนมือขวา ดีดเป็นทวนอง บรรเลงประกอบการอีชาหรือบทเพลงทั่วไป

ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมคนตีเตหนองกู่ของชาวกะเหรี่ยงนั้น สำหรับโรงเรียนควรให้มีเครื่องดนตรีเตหนองกู่ในบรรจุไว้ ในหลักสูตรดนตรีท้องถิ่น หน่วยงานรัฐควรจัดกิจกรรมส่งเสริมเพื่อให้เครื่องดนตรีเตหนองกู่มีเวทีสำหรับการแสดง รวมทั้งวัด เมื่อวันปразนีควรให้มีเครื่องดนตรีเตหนองกู่มีบทบาทหน้าที่ในงานปразนีนั้นๆ เพื่อให้ชาวปกาเกอะญอเห็นคุณค่า ในตัวดนตรี

ในด้านการปรับประยุกต์วัฒนธรรมคนตีของชาวกะเหรี่ยงเข้าสู่การท่องเที่ยว เนื่องจากตำบลบ้านจันทร์ อำเภอ กัลยาณิวัฒนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีจุดขายทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง ชุมชนควรมีความร่วมมือ ระหว่างสถานประกอบการ หน่วยงานรัฐ และโรงเรียน ทั้งสามที่จะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้มีเครื่องดนตรีเตหนองกู่มีเวที สำหรับการแสดงในฐานะเครื่องดนตรีชาติพันธุ์ของชาวกะเหรี่ยงที่มีศักยภาพเหมือนเครื่องดนตรีอื่นๆ รวมทั้งเพื่อให้เยาวชน เห็นคุณค่าของเครื่องดนตรีประจำชาติพันธุ์ของตนเอง

คำสำคัญ: ดนตรีพื้นบ้าน มนุษยวิทยาคนตีเตหนองกู่ ชาวกะเหรี่ยง ดนตรีชาติพันธุ์

* คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ABSTRACT

The research on The Conservative Approach the Te-hna-ku Music Cultural of Karen. This research focuses on the study of: 1) the Te-hna-ku music cultural knowledge of the Karen 2) the process of conserving the Te-hna-ku music culture of the Karen 3) the process of applying the Te-hna-ku music to the tourism at Ban Chan, Kanlayani Watthana District, Chiang Mai Province. This research involving a qualitative and an anthropology of music method has thrown up the following significant results;

The collected data from the documents, the interview and using participatory observation shows that the physical appearance of Te-hna-ku has the resonance box like a boat, the neck bend to protrude from the sound box. The front of the resonance box is covered with the aluminium pad. The tuning pegs are made from the bamboo stretched between tuning pegs and the lid of the sound box by the bicycle break cables. The Te-hna-ku has 6-10 strings and using the major and minor pentatonic scales. Te-hna-ku is played by both hands: that is the right hand plays the melody or chord and the left hand plays bass or harmony and drone. Te-hna-ku is played accompanying the Aeu-Ta or other songs.

According to the musical culture conservation of the Karen, the school should contain the Te-hna-ku in the folk music curriculum, and the government or the public agencies should promote the Te-hna-ku shows in any public activities, including the temple fairs or the traditional activities in order to make the Pgazkoenyau or the Karen people realize the value of the musical culture and conserve it.

For the application of the Te-hna-ku for to the tourism, it is found that Ban Chan, Kanlayani Watthana District is one of the natural tourist attractions and also the Karen culture, so the cooperation between the community, the government, the private agencies and the three community schools should created to support the activities in promoting the music culture and to give opportunity to the Te-hna-ku shows as the potential Karen ethnic music. Moreover, it is important to make the young Karen absorb the value of their owned ethnic musical culture and conserve it.

Keywords: Folk Music, Ethnomusicology, Anthropology, Music Karen, Ethnic Music

บทนำ

ดนตรีเป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกชาติพันธุ์และความรุ่งเรืองของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี ความมีอารยธรรมของแต่ละสังคม จะต้องมีดนตรีเข้าไปมีองค์ประกอบร่วมกันเสมอ การแสดงออกทางดนตรีจึงเป็นสิ่งที่คนในสังคมสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อการบันเทิงหรือเพื่อใช้ประกอบในพิธีกรรม

กะเหรี่ยง เป็นชื่อที่คนทั่วไปใช้เรียกกลุ่มนชนชาติพันธุ์กลุ่มนหนึ่งที่อาศัยอยู่ที่นาแన่นในเขตบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันตกของประเทศไทย “กะเหรี่ยง” หมายถึง “ดีกดำบรรพ์” มีชนเผ่ากะเหรี่ยงกลุ่มนหนึ่งที่เรียกตนเองว่า “ปกาเกอะญู” ซึ่งแปลว่า “คน” ชาวปกาเกอะญูเป็นกลุ่มนชนชาติพันธุ์หนึ่งที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน และมีประเพณีวัฒนธรรมที่หลักหลาຍมาร่วมกัน (ลักษณะกะเหรี่ยงในประเทศไทย, ม.บ.บ.) เนื่องจากตำบลบ้านจันทร์เป็นตำบลหนึ่งที่อยู่ในอำเภอ กัลยาณิวัฒนา ได้แยกออกจากอำเภอแม่แจ่ม อำเภอ กัลยาณิวัฒนา มีสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติและมีวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ของชาวปกาเกอะญูที่สามารถดึงดูดผู้ที่ต้องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งอดีตที่ผ่านมาตำบลบ้านจันทร์ เป็นสถานที่เดินทางด้วยความยากลำบาก ทำให้วัฒนธรรมที่อยู่ภายนอกไม่สามารถเข้าได้ การดำเนินวิถีชีวิตเป็นแบบเรียบง่าย

ชาวปกาเก揶ณ์ ตำบลบ้านจันทร์ มีรายได้จากการทำการเกษตรที่ส่งโครงการหลวง หลังจากที่อำเภอภัยณ์วัฒนา ได้แยกออกจากอำเภอแม่แจ่มแล้วนั้น จำเป็นต้องมีระบบสาธารณูปโภค ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของไฟฟ้า ประปา หรือเส้นทางในการเดินทาง ได้มีการพัฒนาเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว มีบุคลากรยานออกเริ่มเสาะแสวงหาสถานที่ท่องเที่ยวแบบธรรมชาติ ซึ่งตำบลบ้านจันทร์มีความเป็นธรรมชาติที่สวยงาม นอกจานั้น โครงการหลวงได้พัฒนาสถานที่ให้มีพักสำหรับบุคลากร จึงทำให้เกิดการสร้างรีสอร์ฟและโฮมสเตย์ตามขึ้นมาเพื่อรับนักท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อธรรมชาติ ทำให้บุคลากรยานออกเข้าไปตั้งรกรากทำมาหากินมากขึ้น มีร้านค้า ร้านอาหาร ฯลฯ ซึ่งถือว่าเป็นความเจริญจากภัยณ์วัฒนาออกเข้าสู่สังคมภายในของชาวปกาเก揶ณ์ ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอภัยณ์วัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

ชาวปกาเก揶ณ์เริ่มมีการปรับตัวมากขึ้น ทั้งด้านความเป็นอยู่ ที่พัก อาหารการกินที่ดี รวมทั้งคนหนุ่มสาวคนรุ่นใหม่ ของชาวปกาเก揶ณ์ที่มีโอกาสได้รับการศึกษาจนจบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ทำให้มีแนวคิดที่แตกต่างกับคนรุ่นเก่า ทำให้รับรัมธรรมจากภัยณ์วัฒนาออกเข้าสู่ชุมชนของตนเอง นอกจานั้น เมื่อระบบสาธารณูปโภคเข้ามาสู่ชุมชน การรับสื่อ รูปแบบต่างๆ จากโทรทัศน์ จานดาวเทียม หรืออินเทอร์เน็ต ทำให้วัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลง

เด่นๆ เป็นรัมธรรมดนตรีของชาวปกาเก揶ณ์ที่ได้สืบทอดกันโดยการจดจำต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น โดยการเรียนรู้ผ่านระบบการฟัง การปฏิบัติและการนำไปบรรเลง เด่นๆ เป็นเครื่องดนตรีที่กำลังจะสูญหาย เนื่องจากวัฒนธรรมดนตรีจากภัยณ์วัฒนา การใช้ชีวิตร่วมกับเพลิงสติง เพลงลูกทุ่ง เปิดในงานเทศกาลประเพณีแทนการใช้เครื่องดนตรีเด่นๆ ทำให้เด่นๆ ถูกลดบทบาทลง จึงต้องมีการปรับประยุกต์และการอนุรักษ์เพื่อให้เด่นๆ ได้ดำรงอยู่ในวัฒนธรรมดนตรีเด่นๆ ของชาวปกาเก揶ณ์เอง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาวัฒนธรรมดนตรีเด่นๆ ของชาวภัยณ์วัฒนา เพื่อหาแนวทางอนุรักษ์และแนวทางการปรับประยุกต์ เพื่อเข้าสู่การท่องเที่ยวของตำบลบ้านจันทร์ อำเภอภัยณ์วัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

- ศึกษาองค์ความรู้วัฒนธรรมดนตรีเด่นๆ ของชาวภัยณ์วัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
- ศึกษาแนวทางอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีเด่นๆ ของชาวภัยณ์วัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
- ศึกษาแนวทางการปรับประยุกต์วัฒนธรรมดนตรีเด่นๆ ของชาวภัยณ์วัฒนาเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวของตำบลบ้านจันทร์ อำเภอภัยณ์วัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยด้านมนุษยวิทยาดนตรี ดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม จดบันทึกทางด้านวัฒนธรรมและดนตรี รวมทั้งจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านดนตรี และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการสร้างแนวทางเพื่อให้เด่นๆ เครื่องดนตรีของชาวภัยณ์วัฒนา ตำบลบ้านจันทร์ สามารถดำรงอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน และปรับประยุกต์ให้เข้ากับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต รวมทั้งพัฒนานวัฒนธรรมเดิมของชาวภัยณ์วัฒนา

ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยตั้งแต่บริบทที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมดนตรีเด่นๆ ของชาวภัยณ์วัฒนา ตลอดจนการนำเอาเครื่องดนตรีไปประยุกต์ใช้ในมิติมุมมองต่างๆ โดยเน้นให้สามารถใช้ในชุมชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่จะศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการศึกษาบริบทและแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีของชุมชนด้วยตนเอง ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมดัตติเตห่าน่ากูของชาวกะเหรี่ยงฯ

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางอนุรักษ์วัฒนธรรมดัตติเตห่าน่ากูของชาวกะเหรี่ยงฯ

ขั้นตอนที่ 3 หาแนวทางการปรับปรุงดัตติวัฒนธรรมดัตติเตห่าน่ากูของชาวกะเหรี่ยงฯ เพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมดัตติเตห่าน่ากูของชาวกะเหรี่ยงฯ

วัตถุประสงค์ เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลภูมิปัญญาชุมชนทางวัฒนธรรมดัตติเตห่าน่ากู ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของวัฒนธรรมดัตติเตห่าน่ากูของชาวกะเหรี่ยงที่เป็นปัจจุบัน เช่น ลักษณะทางกายภาพ วิธีการดำเนินการ การตั้งเสียง วิธีการบรรเลง เป็นต้น

2. เพื่อรับและวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของการดำรงอยู่หรือการสูญหายของเดห่น่ากู

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ประณญาบ้าน กลุ่มนักดัตติเตห่าน่ากู องค์การบริหารส่วนจังหวัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครุdnติเตห่าน่ากูที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดนตรีเตห่น่ากู จำนวน 10 คน แบ่งได้ดังนี้

- ประณญาบ้านที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมดัตติเตห่น่ากู โดยการเลือกแบบการอ้างอิงแบบปากต่อปาก (Snowball Sampling) สำหรับผู้ที่บรรเลงเตห่น่ากูเท่านั้น เพื่อสัมภาษณ์ค้นหาข้อมูลพื้นฐาน ตลอดจนข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับวัฒนธรรมดัตติเตห่น่ากูของชาวกะเหรี่ยงฯ

- ศึกษาชุมชน วิเคราะห์ชุมชน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยทำการวิเคราะห์บริบทของชุมชน ในพื้นที่

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- สภาพข้อเท็จจริงของวัฒนธรรมดัตติเตห่น่ากู

- องค์ความรู้ของเตห่น่ากูทางด้านลักษณะทางกายภาพ เช่น การตั้งเสียง วิธีการบรรเลง เป็นต้น

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาเฉพาะตำบลบ้านจันทร์ อำเภอภลโยนิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการทำวิจัย ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ในภาพรวมของปัญหา มีขั้นตอนดังนี้

1. สำรวจข้อมูลทั่วไป

- การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

- สัมภาษณ์บุคคลต่างๆ

- สังเกตแบบมีส่วนร่วม

2. ภาคสนาม

- การศึกษาชุมชน วิเคราะห์ชุมชน เพื่อศึกษาภิจกรรมของชาวกะเหรี่ยงที่ทำอยู่ในพื้นที่ โดยเน้นวัฒนธรรมดัตติเตห่น่ากูในด้านการดำรงอยู่ การถ่ายทอดและการปรับตัวต่อปริบทต่างๆ ของสังคม

- ศึกษาองค์ความรู้เครื่องดนตรีเตห่น่ากูด้านต่างๆ

- สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไข เพื่อให้ได้ความคิดและแนวทางที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงกับวัฒนธรรมดัตติเตห่น่ากู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์วัฒนธรรมดัตติเตห่น่ากูของชาวกะเหรี่ยงฯ

2. แนวทางสัมภาษณ์เชิงลึก ประเด็นการสนทนา และประเด็นการประชุมกลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาจากเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Source) ได้แก่ ตำรา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อด้านอินเทอร์เน็ต บทความทางวิชาการ นอกจากนี้ยังมีสื่อจากฐานข้อมูลแหล่งต่างๆ รวมทั้งศึกษาจากเอกสารเชิงพื้นที่ศึกษา

2. ศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) ผู้วิจัยได้ทำการลงภาคสนามที่ศึกษาโดยตรงจากการสัมภาษณ์ นำเสนอแนวคิดและประสบการณ์จากผู้เขียนโดยตรง ด้วยการสำรวจสภาพวัฒนธรรมคนตระหันน่ากู สำรวจข้อมูลพื้นฐานที่ว่าไปเกี่ยวกับเครื่องดัมตระหันน่ากู และข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ การดำรงอยู่ ด้วยวิธีการดังนี้

- เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมคนตระหันน่ากูโดยตรง
- เก็บข้อมูลจากการประชุมกลุ่ม สนทนากลุ่มประชาชนชาวบ้าน ด้านวัฒนธรรมคนตระหันน่ากูชาวภาคเหนือ

3. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึก บันทึกวิธีการ สนทนากลุ่มประชาชนชาวบ้าน ด้านวัฒนธรรมคนตระหันน่ากู รวมถึงการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและภาพถ่าย เพื่อนำมาวิเคราะห์รายละเอียดจำแนกประเด็นต่างๆ และสรุปเป็นประเด็นของการวิจัยในด้านเนื้อหาขององค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมคนตระหันน่ากูที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมคนตระหันน่ากู

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมคนตระหันน่ากูของชาวภาคเหนือ มหาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา รวมถึงการใช้ทฤษฎีทางมนุษยวิทยาดั้งเดิม

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตการณ์ทางวัฒนธรรมคนตระหันน่ากูของชาวภาคเหนือมาสรุปเพื่อเป็นเป้าประสงค์ทางด้านองค์ความรู้วัฒนธรรมคนตระหันน่ากูของชาวภาคเหนือ

3. ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาเรียงลำดับประเด็นหลักๆ เกี่ยวกับองค์ความรู้วัฒนธรรมคนตระหันน่ากูของชาวภาคเหนือ พัฒนามาด้วย พร้อมกับศึกษาจากเอกสารที่ค้นคว้ามาประกอบ เพื่อให้เหตุผลที่สำคัญ

4. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ได้จากประชาชนชาวบ้าน มหาวิเคราะห์จำแนกประเด็นที่เกี่ยวกับองค์ความรู้ของเครื่องดัมตระหันน่ากู

5. สรุปข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ความรู้วัฒนธรรมคนตระหันน่ากู ด้านลักษณะทางภาษาพหุภาษา ระบบเสียง วิธีการบรรเลง บทเพลง เทคนิคการบรรเลง เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางอนุรักษ์วัฒนธรรมคนตระหันน่ากูของชาวภาคเหนือฯ

วัตถุประสงค์

เพื่อกำหนดเป้าหมายและออกแบบแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมคนตระหันน่ากูของชาวภาคเหนือฯ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล ใช้ข้อมูลที่เก็บจากเป้าหมายที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยจากประชาชนชาวบ้าน กลุ่มนักศึกษา องค์กรบริหารส่วนจังหวัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครุดูนตระหันน่ากูที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดัมตระหันน่ากู จำนวน 10 คน ในการกำหนดทิศทางเพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมคนตระหันน่ากูของชาวภาคเหนือฯ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาเรียบเรียงให้ได้เนื้อหาของบริบทที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมคนตระหันน่ากู เพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมคนตระหันน่ากูของชาวภาคเหนือฯ ให้ดำรงอยู่

วิธีการทำวิจัย

นำเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดการประชุมกลุ่ม เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมคนตระหันน่ากู พบร่วมสิ่งที่ควรจัดกระทำ คือ 1) จัดการอบรมการบรรเลงเต้นรำ และ 2) ทำหลักสูตรท่องถิ่นในหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสารศิลปะ (ดนตรี) มีวิธีการดังนี้

1. จากแนวคิดของผู้วิจัยที่เลือกโรงเรียนที่มีกลุ่มชาติพันธุ์จะเหรี้ยง และโรงเรียนที่มีครุณตรี ซึ่งพบว่าโรงเรียนมีรยม กัลยาณิวัฒนา เป็นโรงเรียนที่เหมาะสมกับการจัดการอบรมให้ความรู้เรื่องเครื่องดื่มตระหนักรู้ เนื่องจากมีครุณตรีที่เป็น ชาวกะเหรี่ยงและมีนักเรียนที่เป็นชาวกะเหรี่ยง 95 เปอร์เซ็นต์ ควรจัดการอบรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมดั้งเดิม เพื่อให้ ครุณตรีและนักเรียนสามารถถ่ายทอดให้กับนักเรียนหรือรุ่นน้องต่อไปได้ในอนาคต ซึ่งการอบรมเชิงปฏิบัติการมีขั้นตอนดังนี้

- มีการรับสมัครและการคัดเลือกผู้ที่เข้ารับการอบรมการบรรยายเดหน่ากู โดยประชญูณตรีชาวกะเหรี่ยง
- จัดการอบรมโดยมีเนื้อหาทางทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติที่เกี่ยวกับเดหน่ากูของชาวกะเหรี่ยง
- สรุปผลการอบรมเชิงปฏิบัติการและเผยแพร่กันที่ได้รับการอบรมต่อสาธารณะ

2. นำผลจากการวิเคราะห์องค์ความรู้วัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงมาเรียบเรียงเพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้ กลุ่มสาระศิลปะ (ดนตรี) และทำสื่อโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเดหน่ากู และคู่มือการบรรยายเดหน่ากู ดังนี้

- ตรวจสอบเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงโดยประชญูณตรีชาวบ้าน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครุณตรีและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มตระหนักรู้ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล
- นำเนื้อหาดั้งเดิมที่มีเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงมาออกแบบหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระศิลปะ (ดนตรี) เพื่อเป็นหลักสูตรห้องถิน โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย ประวัติความเป็นมาของเดหน่ากู ลักษณะทางกายภาพ ระบบเสียง วิธีการบรรยาย และบทเพลง เพื่อเป็นคู่มือและได้โปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเดหน่ากู

- เผยแพร่ให้โรงเรียนที่อยู่ในตำบลบ้านจันทร์ และองค์การบริหารส่วนตำบลได้นำไปใช้สำหรับจัดการเรียน การสอนหรือการอบรม เพื่อให้เครื่องดื่มตระหนักรู้ของชาวกะเหรี่ยงดำรงอยู่ รวมทั้งให้อาจารย์และนักเรียนช่วยกันยกระดับ ความรู้ความเข้าใจทักษะและทัศนคติในด้านวัฒนธรรมดั้งเดิมและการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการอบรมเชิงปฏิบัติการจากประชญูณตรีชาวบ้าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการอบรมเชิงปฏิบัติการเครื่องดื่มตระหนักรู้ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางการปรับปรุงยุทธวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง เพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ขั้นตอนนี้สรุปได้จากการศึกษาองค์ความรู้วัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง และแนวทางในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง เพื่อนำเข้าสู่การปรับปรุงยุทธวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำองค์ความรู้วัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงมาปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ใหม่ในเรื่องการท่องเที่ยว
2. เพื่อนำแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม มาปรับกระบวนการให้เข้าสู่การนำไปสู่การท่องเที่ยว

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลจากกลุ่มที่ 1 ประชญูณตรีชาวบ้าน กลุ่มนักดั้งเดิม องค์การบริหารส่วนจังหวัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครุณตรีหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มตระหนักรู้ จำนวน 10 คน นำมาเป็นแนวทางในการ สัมภาษณ์กลุ่มที่ 2 ได้แก่ สถานประกอบการ หน่วยงานราชการและเอกชน รวมทั้งวัด จำนวน 10 คน เพื่อมากำหนดแนวทาง ร่วมกันในการปรับปรุงยุทธวัฒน์เพื่อให้เข้ากับรูปแบบการท่องเที่ยว

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา นำผลจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับวัฒนธรรมดั้งเดิม ของชาวกะเหรี่ยง มาออกแบบแนวทางเพื่อใช้ในการปรับปรุงยุทธวัฒน์ที่แหล่งท่องเที่ยว

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการรวบรวมข้อมูลใช้การจดบันทึก บันทึกวิดีโอ บันทึกเสียง จากการสัมภาษณ์กลุ่มที่ 1 เพื่อใช้เนื้อหาและแนวคิดต่างๆ นำมาเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์กลุ่มที่ 2 สถานประกอบการ หน่วยงานราชการและเอกชน รวมทั้งวัดในการวิเคราะห์และจัดทำแนวทางร่วมกัน ดังนี้

1. สัมภาษณ์เชิงลึกในด้านการประยุกต์เข้าสู่การท่องเที่ยว
2. สัมภาษณ์เชิงลึก เจ้าของสถานประกอบการ หน่วยงานรัฐบาลและเอกชน เพื่อวิเคราะห์ความต้องการของสถานประกอบการ
3. สัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานราชการและเอกชน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น และนำมาวิเคราะห์แก้ไขปัญหาให้เกิดแนวทางการปรับประยุกต์ร่วมกัน
4. สัมภาษณ์เชิงลึกทางวัด เพื่อหาแนวทางในการนำรัฐมนตรีเดินทางเข้าสู่งานประเพณีและเทศกาลต่างๆ
5. ประชุมร่วมกันในการหาทางออกเพื่อการปรับประยุกต์เข้าสู่การท่องเที่ยว

ผลการวิจัย

1. ศึกษาองค์ความรู้ัณธรรมดุริของชาวกะเหรี่ยงฯ

จากการศึกษาวัฒนธรรมดุริของชาวกะเหรี่ยงฯ พบว่า เด่นน่าภูมิใจเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายที่สามารถบรรเลงได้ทั้งทำนองและเสียงประสานในตัวเอง เด่นน่าภูมิใจที่ในวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง ในด้านประกอบการร้องในการอ้อราและประกอบการร้องเพลงอื่นๆ รวมทั้งยังใช้ในการเกี้ยวพาราสีโนดีตที่ผ่านมา ปัจจุบันการบรรเลงเด่นน่าภูมิใจ เนื่องจากชาวกะเหรี่ยงคำลับบ้านจันทร์มีสืบสืบต่อกันมา ให้เด่นน่าภูมิใจเป็นตัวเด่นน่าภูมิใจ ลับบทบาทหน้าที่ลง ปัจจุบันในคำลับบ้านจันทร์มีผู้บรรเลงเด่นน่าภูมิใจเพียง 3 คน เท่านั้น

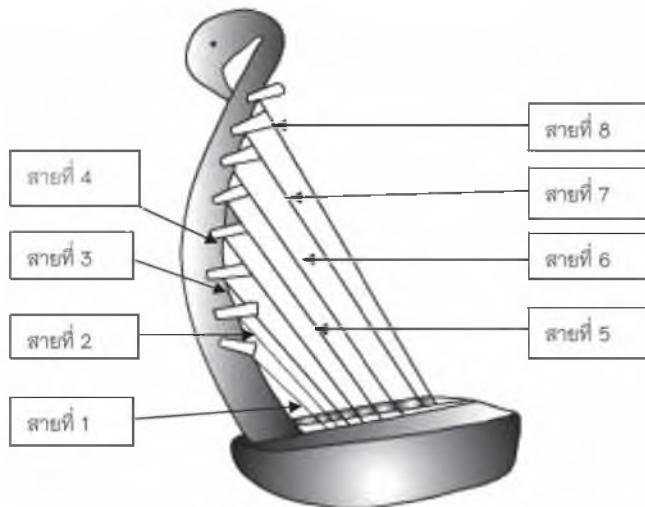
ลักษณะภายนอกของเด่นน่าภูมิใจ

1. กล่องเสียงเด่นน่าภูมิใจปัจจุบันทำจากไม้สักหรือไม้เนื้ออ่อน ไม้ที่เป็นท่อนจะนำมาเป็นตัวเด่นน่าภูมิใจ
2. คอหรือห่วง จะเป็นแผ่นไม้มีความหนาประมาณ 2 นิ้ว กว้างไม่ต่ำกว่า 8 นิ้ว แล้วนำมาตัดให้โค้งอ ถ้าไม่มีความกว้างมากจะได้ความโค้งเบอยะเข่นกัน
3. ลูกปิด มักทำจากไม้ไผ่หรือไม้อาบุ 3-4 ปี หรือแก่นไม้เนื้อแข็ง มีตั้งแต่ 6-12 อัน
4. ฝาปิดโลหะ ทำจากหนังสัตว์ ต่อมากจากสังกะสี ไม่ร้าวจะเป็นปีบหรือหังคากังสีที่ร้าวไป เนื่องจากหนังสัตว์มีปฏิกิริยากับอุณหภูมิรอบข้าง ถ้าอากาศหนาวหนังสัตว์จะแข็งตัว ถ้าอากาศร้อนหนังสัตว์จะอ่อนตัว มีผลต่อการตั้งสาย
5. สายเด่นน่าภูมิใจ แต่เดิมทำจากรากจกจอกซึ่งเป็นพืชที่อยู่ในตระกูลญาลัยหรือหวานโดยเด่นน่าภูมิใจเป็นสายเด่นน่าภูมิใจที่รักษาไว้ในวันนี้เพื่อเพิ่มความเหนียวแน่น หรือทำจากเอ็นของสัตว์ ซึ่งจะมีขั้นตอนในการทำยุ่งยากและ เนื่องจากสายเด่นน่าภูมิใจส่งกลิ่นเหม็น จึงไม่นิยมนำมาทำ ต่อมานำสายเบ็ดมาทำสายเด่นน่าภูมิใจ จากนั้นจึงนำสายเบรกรถจักรยานมาเป็นสายเด่นน่าภูมิใจ ด้วยคุณสมบัติของสายเบรกรถจักรยานที่เป็นเกลียวของแต่ละเส้นจึงทำให้เสียงของเด่นน่าภูมิใจออกลักษณะเฉพาะเครื่อง

การทำเด่นน่าภูมิใจ

1. นำหอนไม้มาตัดให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมู เจาะไม้ด้านในให้เป็นโพรง กล่องเสียงของเด่นน่าภูมิใจทำจากไม้ที่มีเนื้อไม้แข็งและไม่อ่อนจนเกินไป ขึ้นรูปร่างคล้ายสี่เหลี่ยมคางหมูด้วยภายในจะมีรูปร่างคล้ายเรือ ขัดผิวไม้ให้เรียบ
2. คอทำจากไม้เนื้อแข็งรูปโถง ที่คอเจาะรูเพื่อใส่ลูกปิดที่มักทำจากไม้ไผ่แก่ นำแผ่นไม้มาตัดให้โค้งอ และลับเหลี่ยมไม้แล้ว ขัดผิวไม้ให้เรียบ
3. ใช้แผ่นเรียบสังกะสีเพื่อปิดกล่องเสียง โดยนำสังกะสีมาตัดให้ได้ขนาดของกล่องเสียงเด่นน่าภูมิใจ จากนั้นจึงปิดด้านบนด้านที่คล้ายหัวเรือต่อ กับเด่นน่าภูมิใจ ขึ้นสันตรงกลางให้ตรงและเจาะรู เพื่อจะใช้หมุดตรึงระหว่างทวนกับตัวกล่องเสียง

4. นำกล่องเสียงและคอมมาประกอบโดยใช้หมุดยืดข้างใน เพื่อไม่ให้คอหรือทวนขับหรือเคลื่อนที่ หลังจากนั้นนำฝามาปิดใช้หมุดตอกยืดกับกล่องเสียง แล้วใช้สายเบรกรถจักรยานโดยที่สายข้างหนึ่งยืดตรงกับกล่องเสียง สายอีกข้างหนึ่งถูกตรึงกับคอที่มีรูปโค้ง คุ้ยดติดโดยตรงกับกล่องเสียงสายของเดหน่ากู

ภาพที่ 1 ลักษณะกายภาพเดหน่ากู

การตั้งสายเดหน่ากู

แบบบันไดเสียงเพนตากอนิก เมเจอร์ (Major Pentatonic Scale) เริ่มต้นสายตั้งแต่ 6-8 สาย โดยสายที่ 1 ตั้งสาย E และสายสุดท้ายจะเป็นสาย C

สายเส้นที่ 1 เสียง E

สายเส้นที่ 2 เสียง D

สายเส้นที่ 3 เสียง C

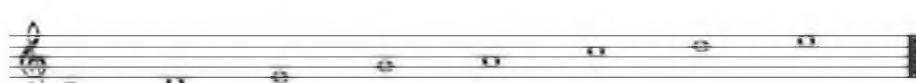
สายเส้นที่ 4 เสียง A

สายเส้นที่ 5 เสียง G

สายเส้นที่ 6 เสียง E คู่แปด

สายเส้นที่ 7 เสียง D คู่แปด

สายเส้นที่ 8 เสียง C คู่ แปด

บันไดเสียง C เพนตากอนิก เมเจอร์

บันไดเสียงเพนตากอนิก ไมเนอร์ (Minor Pentatonic Scale) เริ่มต้นสายตั้งแต่ 6-8 สาย โดยสายที่ 1 ตั้งสาย
 สายสีน้ำเงินที่ 1 เสียง D
 สายสีน้ำเงินที่ 2 เสียง C
 สายสีน้ำเงินที่ 3 เสียง A
 สายสีน้ำเงินที่ 4 เสียง G
 สายสีน้ำเงินที่ 5 เสียง E
 สายสีน้ำเงินที่ 6 เสียง D
 สายสีน้ำเงินที่ 7 เสียง C
 สายสีน้ำเงินที่ 8 เสียง A คู่แปด

บันไดเสียง A เพนตากอนิก ไมเนอร์

วิธีการฝึกบรรเลงเทห์นิค

การวางแผนเทห์นิค โดยทั่วไปจะขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้บรรเลง ส่วนมากจะวางไว้บนหน้าของผู้บรรเลง
 นิ้วมือขวา

นิ้วหัวแม่มือ	หมายถึง นิ้ว 1
นิ้วซ้าย	หมายถึง นิ้ว 2
นิ้วกลาง	หมายถึง นิ้ว 3
นิ้วนาง	หมายถึง นิ้ว 4

ทั้งนี้การใช้นิ้วมือขวาดีดเส้นนั้น รวมทั้งขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้บรรเลงอีกด้วย ซึ่งแต่เดิมนั้น ผู้บรรเลงไม่ได้มีการกำหนดนิ้วให้เป็นมาตรฐาน มือขวาจะดีดทำนองหรือคอร์ด

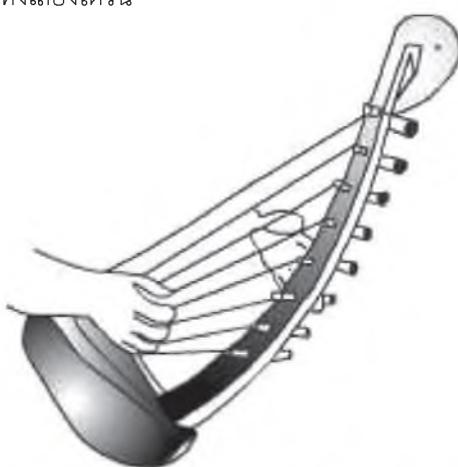
นิ้วมือซ้าย

นิ้วหัวแม่มือ หมายถึง นิ้ว 1 ซ้าย

ให้ผู้เรียนใช้มือซ้าย ให้นิ้วซ้าย นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วหัวแม่มือ แตะไว้ระหว่างลูกปิดของเทห์นิค ส่วนนิ้วหัวแม่มือ หรือนิ้วที่ 1 สำหรับดีดเป็นเสียงเบสรหรือส่วนที่ใช้ประสานกับทำนอง รวมทั้งเสียงโดยรุ่น

ภาพที่ 2 ลักษณะการวางแผนนิ้วกับสาย

ภาพที่ 3 ลักษณะการวางแผนนิ้วขวาและซ้าย

โนๆตเทคนิคการบรรเลงเต้นนำกู

บทเพลงสำหรับเต้นนำกูที่ใช้ฝึกเบื้องต้น

การบรรเลงเต้นนำกูสามารถที่จะบรรเลงบทเพลงทั่วไป ด้วยการตั้งสายให้เข้ากับเสียงดนตรีสากล ในบันไดเสียงที่ต้องการ

เพลงเต้นนำกู

§

○

A

เสย คุ่ ล้อ เสย ล้อ ที่ ฉ่า ปุ คุ่ ล้อ

หัว เลอ ที ฉ่า ปุ เส่ เด กะ เงย์ เต หน่า ภู หัว เด

เก เงย์ เต หน่า ภู เส่ เงย์ กะ เงย์ เต หน่า ภู เด เลอ

B

เต็อะ เด เลอ เต็อะ เลอ เบลอะ หน่า อู เด เลอ

เบลอะ เลอ เตอะ หน่า อู หน่อเต่อ งาย์ อะ เตอะ หน่า อู มี เส่อ

๘

เป อะ โนม่ เบอะ อู มี เส่อ เป อะ โนม่ เบอะ อู

♩

2. ศึกษาแนวทางอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้นเด่นแห่งชาวกะเหรี่ยงฯ

จากการศึกษาพบว่า วัฒนธรรมดั้นเด่นแห่งชาวกะเหรี่ยงในปัจจุบันนี้ขาดการสืบทอด เนื่องจากโรงเรียน มีปัญหาด้านงบประมาณในการข้อเด่นแห่ง รวมทั้งงบประมาณด้านค่าตอบแทนผู้สอน จึงทำให้ไม่สามารถจ้างประชากรชาวบ้าน มาสอนได้ ทำให้เยาวชนที่เป็นนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยงที่อยู่ในโรงเรียนไม่รู้จักเครื่องดั้นเด่นแห่ง นอกจากนั้นแล้ว ด้านการนับถือศาสนาเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เด่นแห่งไม่มีบทบาทหน้าที่ในพิธีกรรมและงานประเพณีต่างๆ ของชาวกะเหรี่ยง ซึ่งดั้นเด่นจะอยู่ได้ต้องเป็นส่วนหนึ่งของงานประเพณีจึงสามารถดำเนินอยู่ได้ ทั้งนี้ผู้ที่บรรลุเด่นแห่งได้เหลือเพียงอาจารย์ พนักงานไพรวัลย์ อาจารย์ทองดี ธุระวร และอาจารย์โซโลมอล ซึ่งทั้ง 3 ท่านนี้ นับถือศาสนาคริสต์ ทำให้ไม่สามารถ ที่จะร่วมในประเพณีของชาวพุทธ ส่วนในเบสท์ของศาสนาคริสต์นำเครื่องดั้นเด่นสากล เช่น กิตาร์ คีย์บอร์ด กลองชุด ใช้ประกอบพิธีทางศาสนาคริสต์ ทำให้เยาวชนที่นับถือคริสต์ศาสนาเห็นเฉพาะเครื่องดั้นเด่นสากลที่ใช้ในเบสท์ รวมทั้งสื่ออื่นๆ นั้นน่าสนใจว่าเครื่องดั้นเด่นของชาวกะเหรี่ยงเอง ดังนั้นการสืบทอดจึงเป็นไปได้ยาก ซึ่งอาจจะทำให้เด่นแห่งสูญหายไปจาก วัฒนธรรมกะเหรี่ยงของตำบลบ้านจันทร์ได้ ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความคิดร่วมกันในการจัดทำหลักสูตรห้องถิน ซึ่งได้ร่วม กันพิจารณาเนื้อหาหลักสูตรกับครูสอนดั้นเด่นของชาวกะเหรี่ยงที่สอนในโรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนา นอกจากนี้ยังจัดทำคู่มือ การบรรลุเด่นแห่ง แหล่งเรียนรู้ และโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อใช้ในการเรียนการสอน และสำหรับโรงเรียนที่ครุณดั้นเด่น หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง

การจัดหลักสูตรดั้นเด่น

การจัดเครื่องดั้นเด่นแห่งเข้าสู่หลักสูตรดั้นเด่น นือหาสำคัญของกลุ่มสาระดั้นเด่น คือ มีความรู้ความเข้าใจ องค์ประกอบดั้นเด่น แสดงออกทางดั้นเด่นอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ และอื่นๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ การส่งเสริม วัฒนธรรมดั้นเด่นเข้าสู่ระบบการเรียนการสอน ที่สอดแทรกให้อยู่ในหลักสูตรในห้องถินตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

การจัดแผนการเรียนรู้นี้ เมื่อนักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 และผู้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรมดั้นเด่น เครื่องดั้นเด่น บทบาทหน้าที่ รูปแบบของจังหวะ ทำนอง องค์ประกอบของดั้นเด่น ศัพท์ลังคีตของดั้นเด่น วิธีการ บรรลุเด่นด้วยการแสดงผล แสดงพื้นเมือง การใช้และการรักษาเครื่องดั้นเด่น อ่านและเขียนโน้ตไทยและโน้ตสากลในรูปแบบต่างๆ สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบดั้นเด่น ถ่ายทอดความรู้สึกของบทเพลงหรือการบรรเลง สามารถ ใช้ดั้นเด่นประกอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์และอื่นๆ จากสาระการเรียนรู้ในส่วนของดั้นเด่นห้องถินได้ นำองค์ความรู้เรื่องเด่นแห่ง สู่สาระการเรียนรู้ในหลักสูตร นอกจากนี้ยังสามารถนำเข้าสู่ชั้นโมงเพิ่มเติมหรือชั้นโมงชุมชน

จัดอบรมการบรรลุเด่นแห่ง

จากการอบรมการบรรลุเด่นแห่งของนักเรียนโรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนา จำนวน 15 คน และอาจารย์ 1 คน โดยมีวิทยากรในการอบรมครั้งนี้คือ อาจารย์พนา พัฒนาไพรวัลย์ ประชากรชาวบ้านที่มีความรู้ความชำนาญด้านการบรรลุ เด่นแห่งเป็นที่ยอมรับของชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เยาวชนสนใจเรียนรู้ด้วยตัวเอง สามารถบรรลุได้ ในเบื้องต้น

3. แนวทางการปรับปรุงยุทธวัฒนธรรมดั้นเด่นแห่งชาวกะเหรี่ยงเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การปรับปรุงยุทธ์ใช้เพื่อเข้าสู่การท่องเที่ยว ด้วยวัฒนธรรมประเพณีชาวปกาเกอะญอในตำบลบ้านจันทร์ มีความหลากหลาย ประเพณีของชาวกะเหรี่ยงมีความผูกพันกับศาสนาหรือความเชื่อเป็นหลัก รวมทั้งพิธีกรรม ที่ยังดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าพิธีกรรมบางอย่างเริ่มหายไปทำให้มีผลกระทบไปถึงวัฒนธรรมอื่นด้วย

เด่นแห่งเป็นเครื่องดั้นเด่นที่ผู้บรรลุสามารถบรรลุทำนอง เสียงประสาน และจังหวะอูฐในเครื่องดียกัน จึงมีแนวคิดในการปรับปรุงยุทธ์ ดังนี้

- การปรับปรุงยุทธ์ระหว่างเด่นแห่งกับการอื้อชาให้เกิดความกลมกลืนและจะทำให้นักเรียนจำนวนมากขึ้น
- การนำเครื่องดั้นเด่นแห่งให้เป็นส่วนหนึ่งของประเพณีของชาวกะเหรี่ยง ทำให้การดำเนินอย่างของ ประเพณีและวัฒนธรรมดั้นเด่นยังคงสืบทอดต่อไป

3. การจัดโครงการอบรมการบรรเลงเดหน่ากู เพื่อเป็นแรงผลักดันให้กับเยาวชนชาวปกาเกอะญอ มีความสนใจในวัฒนธรรมของตนเอง

เมื่อประเพณีหรือพิธีกรรมบางอย่างเริ่มหายไปทำให้การนำเครื่องดนตรีที่เกี่ยวข้องกันเริ่มสูญหายไปด้วย รวมทั้งการขาดผู้สืบทอดบดบังเป็นการส่งสัญญาณของการสูญหายทางวัฒนธรรมด้วย

การส่งเสริมการเล่นเดหน่ากูเพื่อเข้าสู่การท่องเที่ยวนั้น ต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่อยู่ในตำบลบ้านจันทร์ จากการจัดกิจกรรมงานประเพณีและเทศกาลของชุมชนนั้น มีส่วนที่จะผลักดันให้เดหน่ากูหรือวัฒนธรรมอื่นยังคงดำรงอยู่ในตำบลบ้านจันทร์ โดยการนำอุกมาดใหญ่สู่สายตาของชุมชนและผู้ที่มาร่วมงาน ดังนี้

1. การจัดเดหน่ากูเข้าร่วมในกิจกรรมของตำบลบ้านจันทร์
2. การประกวดการบรรเลงเดหน่ากูในรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบใหม่
3. การประกวดการนำเดหน่ากูเข้าร่วมกับวงดนตรีในรูปแบบร่วมสมัย (Contemporary)

ส่งเสริมในโครงการอนุรักษ์และส่งเสริมงานประเพณีโดยให้เดหน่ากูเข้าร่วม เช่น งานชาวเขาสัมพันธ์ หรืองานพิธีที่เกี่ยวกับประเพณีต่างๆ ที่ทางวัดบ้านจันทร์ได้จัดขึ้น

ดังนั้น แนวทางการปรับประยุกต์เดหน่ากู เพื่อเข้าสู่การท่องเที่ยวนั้นเป็นการเติมเต็มให้งานประเพณีมีความคงทน และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การอภิปรายผล

1. ศึกษาองค์ความรู้วัฒนธรรมดั้งเดหน่ากูของชาวกะเหรี่ยงฯ

เครื่องดนตรีเดหน่ากูเป็นเครื่องดนตรีที่พัฒนาตามศักยภาพของผู้บรรเลงตลอดเวลาที่รับใช้สังคม ทั้งทางด้านภาษาภาพของเครื่องดนตรีเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ รวมทั้งเพื่อเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่าที่จะถูกนำมาประดิษฐ์เป็นเครื่องดนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาวิธีการตั้งเสียง ให้เป็นระบบเพนตากอนิก เมจอร์ และเพนตากอนิกไมเนอร์ ของดนตรีตีตะวันตก เพื่อร่วมรับการผสมผสานกับเครื่องดนตรีและบทเพลงอื่นๆ ด้วยเช่นกัน ถือว่าเป็นการพัฒนาเพื่อให้เครื่องดนตรีเดหน่ากูได้ออกสู่วัฒนธรรมภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับบุลโน เนทท์ (อ้างใน รัตนชร นุตสาระ, 2555: 12) กล่าวว่า ดนตรีมีความเท่าเทียมกัน ดนตรีเป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรมในขณะที่วัฒนธรรมต่างๆ มีลักษณะแตกต่างกันออกไป และดนตรีเหล่านั้นสามารถบอกเล่าเรื่องราวความแตกต่างและเรื่องราวของคนในสังคมนั้นๆ ที่มีการสืบทอดแบบปากต่อปาก

2. ศึกษาแนวทางอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดหน่ากูของชาวกะเหรี่ยงฯ

แนวทางอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดหน่ากูของชาวกะเหรี่ยงฯ เครื่องดนตรีเดหน่ากูที่ไม่ได้รับความนิยมในการบรรเลง เมื่อไม่ได้รับความนิยมในชุมชนที่เดหน่ากูไม่ได้รับความนิยมนั้นอาจเป็นเพราะไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของประเพณีของชาวกะเหรี่ยงฯ จึงทำให้ไม่ได้รับความนิยม

แนวทางอนุรักษ์เดหน่ากูอีกแนวทางหนึ่งคือ การนำเดหน่ากูเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนในกลุ่มสาระศิลปะ (ดนตรี) ดังนั้นการจัดอบรมการบรรเลงเดหน่ากูให้กับนักเรียนและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถือได้ว่าเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถเผยแพร่ให้เดหน่ากูมีพื้นที่ในการดำรงอยู่ ซึ่งเดหน่ากูถือว่าเป็นดนตรีที่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงฯ

ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอภัยภัตตาภรณ์ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแหล่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นพื้นที่ที่เริ่มนิยมบุคคลภายนอกเข้าไปอาศัยอยู่และทำมาหากิน ทำให้พื้นที่นี้ได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ชาวบ้านที่นี่รู้จักใช้สิ่งอำนวยความสะดวก ความสะอาด เช่น โทรศัพท์ ตู้เย็น เครื่องเสียง รถยนต์ รวมทั้งการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนหนังสือในเมือง การเข้ามาเรียนหนังสือในเมืองทำให้เยาวชนภาคเกษตรภูมิได้รับทั้งทางด้านความรู้และวัฒนธรรมอื่นด้วยเช่นกัน ทำให้เยาวชนในพื้นที่เริ่มห่างไกลจากวัฒนธรรมที่เคยสืบทอดต่อกันมา และมีการรับรู้วัฒนธรรมใหม่ที่แตกต่างกับวัฒนธรรมดั้งเดิมจนเกิดการต่อต้านวัฒนธรรมเดิม

ทำให้วัฒนธรรมบางอย่างได้สูญหายไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมดั้นตรี ซึ่งมีความสอดคล้องกับสัญญา ลัญญาวัฒน์ (2551: 6) อธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม (Culture Change) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม ซึ่งอาจแบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. ความคิด (Idea) ได้แก่ ความเชื่อ ความรู้ ค่านิยม อุดมการณ์
2. การกระทำ (Behavior) ได้แก่ บรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งอาจแบ่งย่อยออกเป็นวิถีประชา (Folk Ways) จริย์ประเพณี (Mores) และกฎหมาย (Laws)

3. วัตถุ (Material) ได้แก่ ส่วนที่เป็นวัตถุของวัฒนธรรม เช่น บ้านเรือน เครื่องใช้ เครื่องมือ เครื่องประดับ แนวทางในการอนุรักษ์โดยการจัดอบรมการบรรเลงเทห์น่ากู เพื่อให้องค์ความรู้ยังคงดำรงอยู่และได้รับการสืบทอด ผู้วัยรุ่นที่ก่อนตัดตีสากลและบันทึกประวัติที่เกี่ยวข้องและรายละเอียดอื่นๆ รวมทั้งได้จัดทำสาระเพิ่มเติมเกี่ยวกับ การบรรเลงเทห์น่ากู เพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ขึ้นมาใหม่อีกครั้ง

3. ศึกษาแนวทางการปรับประยุกต์วัฒนธรรมดั้นตรีของชาวกะเหรี่ยงเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอ กัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอ กัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศให้ความสนใจ ตำบลบ้านจันทร์มีการจัดงานเทศกาลและมีที่พัก รีสอร์ท ร้านอาหาร เพื่อความสะดวก ของนักท่องเที่ยว การจัดงานเทศกาลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีรูปแบบที่หลากหลายกันออกไป แต่สิ่งหนึ่ง ที่ขาดไม่ได้คือการนำวัฒนธรรมดั้นตรีเข้าไปเพื่อสร้างสีสันและเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการอนุรักษ์

เดห์น่ากูเป็นเครื่องดั้นตรีที่มีความนุ่มนวลไฟเรา เป็นเครื่องดั้นตรีที่สามารถบรรเลงร่วมกับเครื่องดั้นตรีสากลอื่นๆ ได้ การนำเดห์น่ากูเข้าเป็นส่วนหนึ่งของงานเทศกาลของชนเผ่าสัมพันธ์ นอกจากนั้นยังสามารถบรรเลงกับเครื่องดั้นตรีชนิดอื่น ถือว่าเป็นการส่งเสริมเพื่อให้เดห์น่ากูยังดำรงอยู่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการนำเสนอ รูปแบบ ของการปรับประยุกต์ให้เข้ากับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งอมรา พงศพิชญ์ (2542: 16-17) อธิบายว่า การปรับตัว (Adaptation) เป็นความหมายของการปรับเปลี่ยนส่วนได้ส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนเพื่อให้ความสัมพันธ์ลงตัว โดยพิจารณา ประเด็นดังต่อไปนี้

- การปรับตัวด้านองค์ประกอบด้านศิลปวัฒนธรรม เช่น วรรณคดี ดนตรี การแสดง และศิลปกรรม รวมทั้งสังคม วัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิต ความเชื่อ ฯลฯ
- องค์ประกอบต่างๆ ของวัฒนธรรมที่ร้อยประสาเข้าเป็นวัฒนธรรมที่เป็นองค์รวม มีลักษณะเฉพาะของแต่ละ สังคมวัฒนธรรม
- การปฏิสัมพันธ์กับสังคมข้างเคียง หรือการค้นพบสิ่งใหม่ภายในสังคมของตนเองและทำให้เกิดการปรับเปลี่ยน เพื่อความคงอยู่ของสังคมและวัฒนธรรมนั้นๆ
- วัฒนธรรมคือระบบสัญลักษณ์ องค์ประกอบแต่ละส่วนมีความหมายและสื่อความหมายที่ลึกซึ้งและกว้างขวาง กว่าข้อเท็จจริง
- การดำเนินชีวิตต้องดำเนินเป็นกลุ่ม การปรับเปลี่ยนสังคมวัฒนธรรม เป็นการปรับเปลี่ยนในกลุ่มมากกว่า ในระดับปัจเจกบุคคล การสืบทอดวัฒนธรรมต้องถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่งเป็นกลุ่ม การปรับตัวทางวัฒนธรรม จึงเป็นการปรับเปลี่ยนของกลุ่ม
 - พฤติกรรมของมนุษย์ยึดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ ไม่ใช่พฤติกรรมใดที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้เลย
 - การถ่ายทอดวัฒนธรรมจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่งมีกระบวนการและขั้นตอน
- การปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมีมนุษย์เป็นตัวควบคุมปรากฏการณ์นี้

นอกจากนั้นแล้ว การนำสิ่งที่มีอยู่เดิมทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางวัฒนธรรม การนำเต้นรำเข้าสู่การท่องเที่ยวได้รับการจัดการทางด้านวัฒนธรรมที่มีเจ้าของชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดและยังคงให้เครื่องดนตรีชนิดนี้ยังคงอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังที่กาญจนฯ แก้วเทพ (2538: 80) กล่าวว่า วัฒนธรรมหมายถึงวิถีทางและแบบฉบับในการดำเนินชีวิตของชุมชนที่ได้ปฏิบัติสั่งสมกันมา รวมทั้งความคิดต่างๆ ที่ตนได้กระทำสร้างสมถายทอด และรักษาไว้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ที่อาจจะอยู่ในรูปของความรู้ การปฏิบัติ ความเชื่อ ตลอดจนวัฒนธรรมที่เกิดจากการคิดประดิษฐ์ และการกระทำของมนุษย์ที่ครอบคลุมถึงวิถีชีวิต การทำมาหากิน และระบบเศรษฐกิจ โดยได้จำแนกวิธีการทำงานพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชนออกเป็น 3 แบบใหญ่ คือ

1. การนำเอาวัฒนธรรมดั้งเดิมในด้านรูปแบบและเนื้อหามาใช้ในงานพัฒนาโดยมีเป้าหมายหลักอยู่ที่ผลสำเร็จของงานพัฒนา

2. การถือเอาวัฒนธรรมเป็นเป้าหมายในตัวเอง เป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนา

3. แนวทางการพัฒนาที่มีมิติของวัฒนธรรมสอดแทรกเป็นยาด้านเนื้องานทุกอย่าง โดยเฉพาะส่วนของคุณค่า วัฒนธรรมการทำงานพัฒนาแนววัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด ควรจะหมายถึงการเคารพและเชื่อมั่นในศักยภาพ พลังสร้างสรรค์ของชุมชน อันมีคุณค่าที่ดีงามเป็นพื้นฐานและในการศึกษาถึงแนววัฒนธรรมชุมชน ในงานพัฒนาควรจะพิจารณาในเนื้อหาและรูปแบบ 2 ประเภท คือ

3.1 ทัศนะแบบการนำเอาวัฒนธรรมชุมชนเป็นเครื่องมือ โดยมองว่างานพัฒนาจะสามารถนำเอาวัฒนธรรมมาใช้ในลักษณะโครงการพัฒนา โดยเป็นเครื่องมือหรือวิธีการทำงานที่ตอบสนองกับผลประโยชน์และความต้องการของประชาชน และการทำงานพัฒนาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ระบบคิด โลกทัศน์ ซึ่งรวมถึงวัฒนธรรมของประชาชน

3.2 ทัศนะแบบโครงสร้าง ต้องมีความผูกพันอยู่กับโครงสร้างของสังคม วัฒนธรรมการผลิต กระบวนการผลิต และผลิตชั้น โดยการผลิตวัฒนธรรมนั้นยอมเข้าสู่กับเงื่อนไขและบริบทต่างๆ ของสังคม

ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ขาดแคลน ควรจะมีการนำเอาวัฒนธรรมชุมชนที่มีความหลากหลายและมีคุณค่าที่ดีงามเป็นพื้นฐาน ให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นสิ่งจะทำให้ยังคงดำรงอยู่ของเด่นรำได้ในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอนุรักษ์และส่งเสริมการบรรเลงเต้นรำ

1. ควรจัดเป็นหลักสูตรท้องถิ่นในกลุ่มสาระศิลปะ (ดนตรี) ของโรงเรียนที่มีกลุ่มชาติพันธุ์
2. ควรมีการอนุรักษ์และส่งเสริมเต้นรำโดยส่งเสริมให้มีการสืบทอดจากปราชญ์ เพื่อนำไปใช้ในประเพณีของหมู่บ้าน
3. ด้านหน่วยงานรัฐ องค์กรบริหารส่วนตำบล สมควรให้ดำเนินการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายและมีคุณค่าที่ดีงามเป็นพื้นฐาน รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้เหมาะสมกับกฎหมายและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย

1. ควรมีการศึกษาความแตกต่างของเต้นรำในแต่ละพื้นที่ที่ยังมีการอนุรักษ์ไว้
2. ควรมีการวิจัยด้านวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับเต้นรำของชาวกาเกอะญูในแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. 2538. การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน: โดยถือมุขย์เป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: สถาบันอุตสาหกรรม
แห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนาจัดพิมพ์.

ธนพชร นุตสาระ. 2555. มนุษย์วิทยาดูดตู้. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (เอกสาร
อัสดง).
สักษณะเกรียงในประเทศไทย. ม.ป.ป.. (ออนไลน์). แหล่งที่มา <http://www.baanjomyut.com/library/karen/14.html>
(23 เมษายน 2557).

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2551. ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา พงศ์พิชญ์. 2542. วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์: วิเคราะห์สังคมไทยแนวมาฆุษย์วิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.